

శ్రీ

11-22

భీమా ర్జున గర్వ భంగ ము

హరికథ

గ్రంథకర్త

బాలకవితా సరస్వతి

బ్రహ్మశ్రీ కొమ్మూరి బాలబ్రహ్మనందదాసుగారు

పరిశోధకులు

కవిసార్వభౌములు

కృతిపతి

శ్రీయుత అనుముకొండ సత్యనారాయణనాయుడుగారు

(మింటు క్యాపియర్)

కాపీరైటు

Q

10

11

గ్రంథ తర్క గాత్ర శాస్త్రము

భీమార్జున గర్వ భంగము

3944 గ్రంథ కర్త

బాలకవితాసరస్వతి

బ్రహ్మశ్రీ కొమ్మూరి బాలబ్రహ్మనందదాసుగారు

పరిశోధకులు

కవి సార్వభౌములు

కృతి పతి

శ్రీయుత అనుముకొండ సత్యనారాయణనాయుడుగారు

(మిగిలు క్యాఫీయరు)

శ్రీ వేమన శ్రీ లలితా ముద్రాశాలయందు,
ముద్రించబడియె

శ్రీ లలితా ముద్రాశాలయందు,

ముద్రించబడియె

రాజమండ్రి

కాపీరైట్

1935

వెల 0—6—0

I

వీరుహారికథలను పాత్రాచిత్యము నెరింగి రచించుటయందును, స్వార
స్యముగా కాలక్షేపమొనర్చుట యందును మిగుల ప్రజ్ఞావంతులనిలోక
మున కిదివరకే తెలియునుగాన నేను విస్తరించి చెప్పనక్కరలేదు.

వీరు హారికధావిధాన మను నొక నిఘంటుగ్రంథమును వ్రాసి
యందు హారికధకునకుండవలసిన లక్షణంబులవిశదీకరించి హారికధకలోక
మున కెంతయు నుపకృతియొనర్చిరి.

రాజమండ్రి }
30 — 5 — 35 }

మండిగ రాజారాయదాసు

విజ్ఞాపనము

ఒకప్పుడు నేను నర్సారావుపేట (గుంటూరుమండలము) కు వెళ్ళినపు
డుట నొక్కచో హారికధ జరుగునని తెలిసికొని పోయియుంటిని. అ
ప్పుడు “భీమార్జున” గర్వభంగము జెప్పెదనని యొక కథకులిక్కడన్వ
చించియుండిరి. వినినకొలది నది మిగుల హృదయానందకరముగ నుం
డెను. మరునాటియుదయమున నేనాహారికధకునిం గలిసి యీకథయేపు
రాణమునంగల దెవ్వగురచించిరన నన్యభాషలో నెవ్వరో చెప్పుచుండ
గా, విని మత్రిపూడివాస్తవ్యులగు నొక కవి రచించిరని వారిపేరుం
జెప్పిరిగాని నాకది జ్ఞప్తిలేదయ్యె.

నాకించుక కవనమల్లు నలవాటు పడియుండుటంబట్టియొకరు
రచించిన కథలమనమెన్ని చెప్పిన నద్దెయింటఁ గాపురమున్నట్లు కదా !
యను నభిమానముగలిగి యాక్షణముననే ప్రారంభించి యారుదినము
లలోనే దీనిముగించితిని. ఆవినుటతప్ప మతేయాధారమును దీనివిషయ
మున నే గమనింపనైతి.

దీనంగొన్ని యసందర్భములున్నట్లు నాకుఁ గోచరమైనను, మన
మేల దీని స్మార్పవలయునని నానేర్పుకొలంది వ్రాసితింగాన నెల్లలోప
ముల మన్నింప బుధులంబ్రార్థింపుచు శ్రీ ఎ. సత్యనారాయణ
నాయుడుగారి కఖండై శ్వంబులం గోరి యీచరిత్రము నాప్రియమిత్తు
లగు వారి కంకితంబొసఁగితిని. కొమ్మూరి బాలబ్రహ్మనందదాసు

బాలకవితానరస్వతి

బ్రహ్మశ్రీ కొమ్మూరి బాలబ్రహ్మనంద దాసుగారు.

శ్రీ యుత అనుముకొండ సత్యనారాయణ నాయ్డగారు.

(మింట్, క్యాషియర్) హైదరాబాదు. (దక్కన్)

శ్రీ రస్తు.

భీమార్జునగర్వభంగము

శ్రీరామామణి మేలమాడ దరలాక్షి చాలునీహాస్యముల్
రారమ్మార్తి భరింపజాలనని చేరందీసి ముద్దాడుచున్
మారుండెంతటివాడు పుత్రుడయినన్నాయిట్లు వేధించుటల్
నేరంజాలరు పిన్నలన్న హరి నన్నేమిమించి రక్షించుతన్.

మ. పదియార్యేలగు గోపికాంగనలనున్ భార్యాష్టకంబుననరున్
విదురున్ బీదకుచేలునిన్ గజమునున్ వీరాంబుమా ద్రాపదిన్
సదయాత్ముండయి యీప్సితార్థముల విస్తారంబుగానిచ్చి బో
చె దయాళుండగు నంగనందనుడు వాసిన్ మమ్మురక్షించుతన్.

సీ. భక్తితోరుక్మిణి పాదంబులొత్తంగ

సత్యభామాదేవి సరసమాడ

కాళిందిశృంగార గరిమంబుజూపంగ

భద్రతాంబూలంబు భద్రపరుష

నాగ్నజితియును గానాలాపనముసేయ

మిత్రవిందయుదాని మేళవింప

జాంబవతీదేవి సత్కథల్ జెప్పంగ

లక్షణప్రీతి లాలనముసేయ

గీ. సకలవై భవములుగల్గి సంతసించి

ద్వారకాపట్టణంబు ను ద్దారుడగుచు

పాలనంబొనరించుచు పరమపురుషు

డైన కృష్ణుండు గర్వాపహరియగుచు.

2 భీమాద్వనగర్వభంగము.

మంజరి.

అష్టైశ్వర్యంబులతో మాగెడునట్టిసతులతో నాడు
నట్టకట్టములతో సరియగు నయ్యతివల నొకప్పువీడు
ఆ భార్య స్వర్గలోకపదమానొకప్పు
భార్యయేనాను నరకపదమొకప్పు
దుర్జనునకు ధనికి దోర్బలునకు సుస్వ
భావునకును బ్రహ్మదేవునకును.

తే. సతులుకలహించుకొనుచుండ హితవుతప్పి
మతిచలించుటఁగొన్నాళ్లు మఱదియైన
యరునునిచెంతసంబు బొగంచుదలచి
తేరుదెమ్మన నిట్లనె దారకుండు.

కమాచి—ఆది.

ప॥ ఎందుబోవలెనందనందన సందియముబాడసూ పెడిన్నా ॥ఎం॥

అ॥ సందియముదీర్చు మటుపిమ్మటన్ సరగరథము దెత్తునుపోదములె

కమాచి—ఆది.

ప॥ దారకా నాప్రాణమిత్తు డు దారుడౌమా పార్థుచెంతకు

అ॥ జేరి తృప్తిగాభుజించియు వీనులారనతనిపల్కులు వినినత్తును ॥దా॥

సీ. ఋక్కులన్నాల్లిటిన్ సృష్టిజేసిననీకు

పార్థుపల్కులు చెవిం బట్టుచుట్లు

పదునాల్గులోకముల్ ప్రబలెడినీవల్ల

పార్థునన్నము తృప్తిపరచునెనిను

ఏదికోరినవానికా దానమిడునీకు

పార్థుడుదారుడన్ పల్కుతగునె

నీకుష్మిలోపల నెల్లజగములుండ

ఘాటిమాటికిపార్థుమాటదేల

భీమాద్వైపానగర్వభంగము.

తే. సార్థదేమందు బెట్టెనో భయముగల్గె
మితినిమిరిన్నేహమొనర్చు మిత్రులై స
శత్రులౌదురుగాన నోస్వామిమనము
పోవలదు మానుషాయ్యులు పుడు పయనము.

ధృవకోకిలము.

దారకాసీమాట లతిచిత్రముగనోకెడివీనులన్
సూరిసంఘము భక్తకూటము చొప్పుజెప్పెదవిస్మితుల్
తేరుదోలుకరమ్ము పిమ్మట దెల్పెదన్ తద్ధర్మముల్
కారణాంతరమునను వచ్చువికారమేని సకారమా.

సీ. ఇనుము సయస్కాంతమెట్లులాగెడునట్లు
భగవంతునిన్లాగు భక్తునిమది

భక్తితోబట్టిన పట్టెడన్నంబేని

భక్త్యంబులన్నింటి పరిఘవిల్లు

సర్వజీవుల తనసమముగాగనువాడు

వేదశాస్త్రజ్ఞులవిధమువాడు

సజ్జనసాంగత్య సరణివర్ధిలుదినా

పరభాగమున ఛాయపగిదిసతము

తే. తల్లిదండ్రులకంటెను దన్వికంటె
సుతులకంటె బాణముకంటె సాముకంటె
వేమడుంగులున్నేహంపు ప్రేమమెండు
సఖునిమించుపదార్థమీజగతిగలదె

తే. శూలియేనిభక్తులపాదధూళి బూజ

సేయు నేనసనెంతవచింపబోవ

భక్తులకుబతివ్రతలకు బరమశ్రేష్ఠుడు

భృత్యుడై యుండుదారకానిత్యుడయ్యు.

భీమాక్ష న గ ర్వ భ ం గ ము.

మ ం జ రి.

అనిరథసారథినిం దృష్టిపరచి । తనద్వారకన్ విడిచి
చనె గొంతదూరమచటన్ యమునన్ । గని పడవవానిబిలిచి
మమ్ము వేగదాటించునాన । బహుమానమొసగెదన్నీకు
తమ్మనిన నావికుడు సంతసమున । రమారమణయిననాకు
చొమ్ములొద్దుబట్టలొద్దు చంచా । రమ్మనుచపూద్రమేగ
నమ్మకంగ దాటించుతానంటె । రమ్మమరిదింటికేగ
నని కృష్ణదయనుబొంది యిల్లు నావనుదాటించుచుబాడె
జనార్దనుండగు గోపాలుని చే । ప్తల పడవవడ్డువీడె॥

బారువ— ఏక.

- వ॥ నీకుష్ణ నీపాదసేవల్సేయుటకన్న సేమకరమింకేదయ్య బూలోకంలొ
- అ॥ నీకన్నవోరెంత నిరమశవుదయులో నేనేమివర్ణింతయ్యా॥ కుష్ణయ్య॥
- చ॥ బుల్లినాడేనువ్వు పూతనపాల్దాగి । పొగురణిసేవుగదా ఆపూతన
సిల్లులొడిసి పాలసిద్దిలికిపాలన్ని శీఘ్రింగాదాగేవుగా గోపాలా
- ౨॥ రోలూకీనినుగట్టి లోనమీతల్లుండ । రోలీడ్సుకెల్లేవుగా సెట్టుల్ రిక్కి
రోలీడ్సుకెల్లి యచ్చులశాపమునుతోసి॥మేలుపేరొందేవుగా ॥వాసు॥
- ౩॥ యాదీవులునిద్రమీదుండగా నీవు । ఆరిండ్లకెల్లేవుగా ఎరిగినట్టి
సూదితోడవారివొల్లుగుచ్చి కళ్ళ । మీదెన్నబామేవుగా అందరి
- ౪॥ మన్నుతిన్నావని మీమాతనోరునుజూడ మాబాగ
జూపేవుగా లోకాలన్నీ
సిన్నప్పుడేవర్వతాన్నెత్తి గోవుల్ని । సేయుతుల
గాసేవుగా బందుగులను॥
- ౫॥ ఎలదినీచేట్టాలు యిట్టాములేకేగ । యేడుగురువై నావుగాఆవిడబర్త
పెలయ్యాగిబట్టి బగ్గునమండుసుంటేను బయమనకమింగేవుగా ॥కు॥

భీమాద్వైతగర్వభంగము.

చ॥ అని హరిబాదుచున్ బడవనావలి యొడ్డునజేర్పగృష్ణుడున్
 ఘనకరుణాకటాక్షమున గాంచియునావికు జేమచేసి నీ
 వు సనుభవించినావు దగుపూజ్యుడవౌటను మంచివారుదూ
 ర్జనులను నేగణించెదరు రక్షణసేయును విష్ణువిట్టిరన్.

శే. అనుచు రథమును దెప్పించి యరిగె వేగ

హస్తినాపురమునుజేర సంతలోన

నది సమీపింప బొంచజన్యంబునూద

గృష్ణుడని పొందుసుతులెదురేగినారు.

జంఘూటి—చతురశ్ర.

ఎ॥ ఎదురేగుడెంచి యెంతయోనుతించి

అ॥ సదయాత్మమా జన్మములు నేడుతరియించెనంచు

మి॥ ముదముతోడనా కృష్ణుని దమగృహ । మునకుగొనిపోయి క్షేమం
 బులడిగి । పదబావా భోజనమునకని యిం । పొదవ మదులనందకు
 భుజించి ॥ రె॥

నీ. అపరంజిరేకుల నధికంబుగానిడు

బావపచ్చానని పార్థుడనెను

కుందేలునంజుడి కొద్దిగాతగలనీ

బావలావగునని వాయుజుడనె

బావవేణూదెడు పట్లభారంబగు

నన్నంబుతగ్గించుమనె నకులుడు

కొండనెత్తెను బావకుం జేయినొప్పేమొ

తినిపింతునని సహదేవుడనెను

తే. ధర్మజుడుతక్క తక్కునందరును గృష్ణు

సరససంభాషణలుసల్ప సంతసమున

దానుగూడ తగినసమాధానములను

జెప్పుచుండ భోజనములజేసిలేచి.

సీ. మంచిముత్యపుచూర్ణ మొంచికప్రభును

యాలుకులును లనంగాల మితీయు

గుంకుమపువ్వునుం ఘుమఘుమలాడెడు

కస్తూరియుస్మతీ గసగసాలు

జాజికాయయుమంచి జాపత్రీయుంజల్వ

మిరియంబులుక రుచిమించుపోక

చూరపరిమళవస్తువులను మఱికొన్ని

చేర్చినమడతలం జెలియలియ్య

గీ. విడియముంజేసి యించుకవిశ్రమించి

నిదురవోయిరి కృష్ణకప్పిదపదెలిసి

వచ్చియగ్గునుచంతకు నిచ్చజూడ

మంచిసిద్ధురలోన నామఱదియుండె.

ఉ. శ్యామలకాంతినల్దిశల చక్కనిశోభ దలిర్పసుందరం

బాముఖమందు లేనగవ్రమాత్రమె దిక్కులనేలకేశముల్

ప్రేమన కృష్ణకృష్ణయనిపిల్చిన యట్టులనాట్యమాడగా

సామజరక్షకుండుగనె సంతసమందుచు నట్టియర్జునున్.

మంజరి.

గనికేశంబుల కేలచలనంబుగలిగెననుచు దరిడాసి

వినె గృష్ణకృష్ణయనుశబ్దమునెంటనె దారకురాజేసి

భక్తిసందర్భముచుజూచితె మాబావమందుబెట్టెనని

శక్తియితనిదిట్టిదని ఎటుంగకసలిపితి వెగతాళియని.

తే. అనిన గృష్ణనిపాదములంటిమొక్కి

జడుడ నాకేమితెలియు నీనంగతులహ

కేశములుగూడ కృష్ణ సీక్రపక్షజూచు
నితనిభక్తి చిత్వంబు నేనేమనందు.

బేహగ్ — చతురశ్ర.

- ప॥ వివ్వచ్చునిన్ లేపెను | వీరిన్ గృహ్యుడు
అ॥ కవ్వడిభక్తియే ఘనము భక్తులలోననుకొని ॥వి॥
చ॥ నవ్వింపదలచి విన్నాణమా తనవేలితోడ
నవ్వుచుగిల్గింత బెట్ట నర్జునుండులేచెనంత ॥వి॥

మంజరి.

లేచినపార్థుడు నవ్వి బావగూడి ధర్మజునిదతికేగె
రాచమిన్నయూ కృష్ణగౌరవార్థమానాడు సభసాగె
ఆసభలోధర్మజుడు కృష్ణనిట్లమితముగా స్తుతిశేసి
నీసహాయమున మాకెల్లపనులు నెరవేరెచింతబాసె॥

తే. అనిన యంతటనే భీముడాగ్రహించి
ధర్మజుడు మనకీర్తిని దక్కనీడు
చూచితేయర్జునా వీనిచొప్పునిపుడు
మనముచేసినకార్యముల్ మంటగలసె.

చక్రవాకం — చతురశ్ర.

- ప॥ యేనుంటివి మరలననుమామాట ॥యే॥
అ॥ యేమాటాడిన ఛాందసపుమాటె యెపుడుదై వకృపయేయని
యందువు॥
మి॥ నీమరంది యేయుపకారముచే నిన్నురక్షించెనది తెలియపర్చు
మేముజేసినట్టి మహాకార్యములేమియుక దలంపవు తగునెనీకు ॥యే॥
చ॥ నాగదాహతి న్నాశనమై రెన్నంగ ననేకులు పార్థబలంబున
నేగదా భీష్మదోగాది వీరులేగిరిస్వర్గము మమ్ములమెచ్చవు॥

వి॥ నీగుణము తెలిసె చాలుచాలు నిన్నింకమన్నించుటన మా దేత
ప్రీగుణంబు మానుముమంచిదిగాదేమి యుపకారముంజేసెగృష్ణు॥డే॥

సీ. అన్న చెప్పినమాట లన్నియున్ నిజమగు

ఖలుజరాసంధునే ఘనుడుచంపె

వజ్రదేహముతోడ వరలుచుండెడునట్టి

దుర్యోధనునియన్న తృంచెగాదె

పాశుపతాస్త్రసంపాప్తికిగృష్ణుడే

యుపకారమొనరించె గృపనునాకు

బీష్మునిన్ ద్రోణునిన్ వెన్నుదన్నిననాడు

శ్రీకృష్ణుడేమేలు జేసెమాకు

తే. రోసమునను యుద్ధమునుచేసిచేసి

గెలుపునొందినమాకేమి కీర్తి లేదు

కాని సారథ్యముం జేయగానెచక్రి

గొప్పగా పొగడెదెమమ్ము కొద్దిజేసి.

గీ. మన పురాకృతకర్మంబు మంచిదగుట

కష్టములనుండితొలగి యీక్షణమునరకు

క్షేమముగనున్నవారము చిక్కులెల్ల

బాపగలడె వెన్నుండుమాప్రిజ్ఞ లేక.

మ. అని గర్వంబునబల్కు వారిగని యాహాసంపదల్ కానివౌ

ఘనభక్తుల్ సుగుణాధ్యులయ్యు చెడువాక్యంబుల్ ప్రలాపించుచిన్

దునభక్తిన్ మరపించుకొంచు తమహద్దుల్మీరిపోగల్గిరే

మనుజుండేని ధనంబుగల్గునెడ సన్మార్గంబునందుండునే.

మంజరి.

శమననందనుండొక్కడే వీతతముడగాగానుపించున్

అమితమా ప్రభుత్వంబందియు గర్వములేకసంచరించున్॥

కం. సకలగుణసంభవులునై

ప్రకటితముగసిరియ నేడుప్రాప్తింపగనే

వికలాత్ములయ్యనన్నిట

లకటానిందిండుచుండిరనుకొనిలోనన్

భైరవి—త్రిపుట.

ప॥ శమననందనతమ్ములను సదిక్రమమునుమ్ము సాదియములేదు

అ॥ శ్రీమలనందిరి బలముజూపిరి సకలశత్రుల వీరేచంపిరి ॥శ॥

మి॥ సుమనస్కులు తొలిజన్మంబున సూరిజనులసేవలుజేసిరి

అమరులేనివీరికి సరిరారణ్లునన్న బొగడెదపేమూరక ॥శ॥

చ॥ ఆముదముబ్రమిదయును వత్తియునుండ నగ్నిదొరుకచే దీపముంచగ

నేమియున్ లేకగ్నిదొరికిన నెల్లునచ్చును వెల్లుచెప్పుము

మి॥ ఆమాదిరి నీతమ్ములులేకగునె యొక్కకార్యంబేనియు

నీమనమునను బెరటిమందలు నీతమ్ముల జుల్కనగాజూచెదవు॥

తే. అనుడు భీమార్జునులగర్వ మధికమయ్యె

ప్రాజ్ఞుడగుధర్మరాజేమి బలుకడయ్యె

మించుకొధంపు సభనుచాలించుటయ్యె

కృష్ణుడుం దత్క్షణంబింటికేగనయ్యె.

ఉ. గారడివాడుతానగుచు గర్మవిపాకమునన్ జనంబుపే

రారడిబొందుచున్ సుఖములందుచు నేడ్చుచునవ్వచుండగా

నేరనివాని పోల్కిగమనింపుచు గృష్ణుడుబిచ్చమెత్తునా

గారడివానిరూపమునుగై కొని చేరెసుహస్తి నాపురిన్.

తే. పీఠినాగస్వరపు కాయజేతబట్టి

చక్కనగుపాముబుట్టను చంకబెట్టి

ఓరతలపాగధరియించి కోరివచ్చె

గారడీయొక్క డారాజుగారిజూడ.

మ ం జ రి.

వచ్చికోటలోపలికి వినయముగ వర్తమానంబుంపన్

జెచ్చెర ధర్మజునిభటులు లోనికిజేరి గతమువిన్పింపన్

2|| విద్యత్కళబోషించు సుగుణకోవిదుడామాటనుమెచ్చెన్

సద్వివేకియగుట వానివేరాసల్పగభటులంబుచ్చెన్

3|| వాడునచ్చుటలోగానె కోటలోపల సభనుంజేయించెన్

రేడులెల్లగూర్చుండం గారడివాడుగంటవాయించెన్ ||

నీ. పెబువులు మీకునాపెగ్గిజూపిత్తాను

యాణులనామాట లినగవొళయు

కంచితిమ్మళదోరకాపట్టవెల్లెను

కాచీయయోద్దెల కరిగినాను

గొప్పగొప్పపెబుల కోటలకెల్లెను

యిద్దిజూపితి జగాలెల్లమెచ్చ

గొఱుచులుమురుగులు కొంతమందిచ్చారు

వూల్లియిల్లునాకు సాలగలవు

గీ. డబ్బుకోచవురాను మీలాంటిపెబులు

నన్నుమెచ్చాలి యెన్నాళ్ళనానినుండొ

అజ్ఞనుడుగారు బీవరాజయ్యగారు

గొప్పవోరని సూక్ష్మానికొచ్చినాను.

మోహన—వక.

ప|| గారడిద్దిజేత్తా మీకందరికియింతపుట్టే ||గా||

అ|| బీరకాయదెత్తే నేగారకాయసెయ్యగల్గు

చ॥ మణుచులను జంపినే | మల్లిబతికింతాను
శణంలోనే మాయమయ్యా | జామికొమ్మనుంటా || గా॥

౨॥ గడ్డిపరకతోటి యేం | గావాలన్నా పేర్తా
దొడ్డపబులు గర్వమై | తూలగొట్ట పోతా || గా॥

కం. అసినం ధర్మజుఁ డిట్లను

వినుమోరీ యెన్నరై న విద్యంగని నీ

మనమునకుఁ దృప్తియూఁధన

ముసిడొ గై కొంటెకాని పోడుములేలా.

మ. తవరా నామణుచుంగెయించుటకి యంతల్ సూడగొప్పొరలై
తెవిరా డబ్బ పెతాణవట రదికాదే? మాప్రభా గొప్పవో
రువిశారింవొక దమ్మిడిచ్చినిది యేరోరేలుయిచ్చింది చ
ర్యవదా? సత్తము నాదయిచ్చి వొరగోర్లంతా పరీచ్చింపుడీ.

మంజరి

అని యొకపామును మంత్రించి పెద్ద దొనటులఁజేసి భీము
ననియె నీసిలవనెత్తి రేని మిము | గణులనియనుకుంటాము
అనిన భీముడాగ్రహమున సర్పము | నవలీల నెత్తఁదలచి
చని చెంతకుఁ గాలఁదన్నినను కద | అని పాము చెంతనిలచి॥

ఉ. పాముకు క్రిందుగా దనదుబాహు యుగమ్మును జొన్ని భూమిపై
దామసమొప్ప మోపిన పదద్వయిసుంతయుఁ జంకనీక ఏ
మే మిదిలేవదంచు నుసురెంతయుఁ దాచిగబట్టి లాగ నా
పామును రోసమంది తనవాలమునన్ బడఁగొట్టె భీముని॥

కం. అంతట ధర్మజునకు మే

నంత గగుర్పాటుసెంద నాశ్చర్యమునన్

జింతించుచుండ గారడి

సింతింపకుడయ్య లేపజేసెద పబునిన్.

తే. అనుచు మాంకాళి చినచివాయనుచు నొక్క

గడ్డిపో చనుపైకివేగమువిసరిన

నశ్వమొక్కటి నేలపై నద్భుతముగ

పడిన నెల్లరు నద్భుతపడిరియపుడు.

మోహన—వక.

ప॥ దీనినెక్కాలిబాబు । దేవరోరికిపెగ్గుంటె

అ॥ నేనుతిరిగినదే చా । ల్లోనుకుట్నయొక్కినాడు ॥దీ॥

చ॥ దేవేందుడుగారికొడ్డు । నేవగలవోరని నియా

సేనజూడవొచ్చినాను । యేమిసేత్తాకొమారు ॥దీ॥

మ. అనినన్ బార్థుడులోనజంకగని యష్టాగారడి మాప్రబో

గనులై మీరునుబిర్కివోరివొలె జంక్తారేవి యొక్కండి నే

గనినన్ గుఱ్ఱపుదుస్తువేసికొని యొక్కందానినింజేరె లో

నచుమానంబును వాడునవ్వననుపెన్నానంబు బాధింపగా.

తే. వచ్చి యాపంచకభ్యాణివారువంబు

చెంతకెక్కిననదియును శీఘ్రగతిని

నంబరంబునకేగు నానట్టెయెగురు

దానిమెడబట్టిభయముచే తన్నరుండు.

బిలహరి—ఖండగతి.

ప॥ ఏమి యీకర్మమిది । యెంతదవ్వరుగునో

అ॥ యీమాయగుఱ్ఱంబు । నేనియొక్కితినినే ॥నే॥

మి॥ పామన్న నేలం । బడనై చెన్నన్నిది
యేమూలంబడగా । నేయునొత్తోచదునా ॥ కే॥

చ॥ పర్వతంబులు నదులు । బావులుంగలవిచట
నిర్వివాదాంశమే । నేటికంజచ్చెదన్

మి॥ తెర్వుగానరాదిం । తేనా నాబ్రదుకిక
గర్వపడితి నెక్కం । గలసని తెగియించితి ॥ నే॥

మ. గరువంబందినరాదు మానవుని కెక్కాలంబుహోదా ప్రభా
కరుడన్నేనను నొక్కడింకొకరుడే గందర్వుడన్వేరొకం
డురుదానంబునఁ గర్ణుడేనయను నిట్లూహించియే స్వర్గమే
గిరి కర్ణుండును గీచకుండుమఱి భోగీందుగ్రండు రారాజునున్.

మంజరి.

అనుకొనఁచుండఁగ నాయశ్వము నదు । లును గుట్టలునడవులును
ఘనపర్వతములుదాటుచు నొకయే । టనుబడ నరునివిడిచెను॥
ఏటినిబడియూడుచు దరిగానక । నెంతేశ్రమపడుచుండన్
మేటివృక్షశాఖలొక్కచో న । య్యేటవాలియుండగన్॥
దానింగని మెల్లగాయూది య । ద్దటిజేరి యెక్కదలపన్
ఏనున్నా నెవ్వడవునీవు చె । ట్టెక్కదలచితని నిలుపన్.

తే. అమ్మ! నీవెవ్వతవొగాని యధికమైన
శ్రమనుపొందుచునుంటిని సరగుననను
రక్షణముసేయుపొంటె స్థాిర్ధనమొనర్తు
ననిన నయ్యింతిపల్కె మారర్జునునకు

జంఘూటి—త్ర్యశ్రగతి.

ప॥ నన్ను పెండ్లాడెదవా । నిన్నురక్షించెదను

అ॥ నన్నెకాడనీపైన । నున్నదినామనసెల్ల ॥న॥

చ॥ పువ్వువలెనిన్ను దలన్ | ముడుచుకుంటానపుడపుడు
మువ్వలావుంటావు నిన్ను | ముద్దుబెట్టుకొందునేను॥

2॥ చక్కగనున్నావు నీతో | సరసమాడుకుందునిప్పు
డెక్కడికిపోయిన ని | న్నెత్తుకొనిపోదుగాన ॥న॥

ఉ. పారలగేరుకోరలును బాడితలోయనుగోళ్లు రుబ్బురో
ల్లారయపిర్దులున్ ముఖమొయగ్గినినార్పినవెస్క సొరుకా
ల్లారిన మొద్దులెల్కగమియట్టువోదగు బొట్టముక్కులున్
భోరునమోయి కంఠరవముగల దీనిని నెట్టులేలుదున్.

ఉ. ఐననుగాని ప్రాణమిపుడాగేడుసూత్రము జూడగావలెన్
గాన నబద్ధమాడెదను కాంచెదవెస్కటిమార్గమున్ దుదిన్
నేననియెంచి నిస్సలుతు నేర్పునప్రాణముగావుమన్ననా
చాసబిడౌజసూనునకు సల్పెనురక్షణ మాక్షణంబునన్.

శీర్వా—వక.

ప॥ బట్టలనుగట్టుకోరా | నాసామిరంగ ॥బ॥

ల॥ గట్టిగనన్నుబట్టి | కౌగలింతువుగాని ॥బ॥

చ॥ భయముబొందెదవేరా | నాచెంతనుండ

రయముననాతో పెం | డ్లయినసుఖమబ్బునీకు ॥బ॥

2॥ నేనేబహుజాణానురా | నిన్రతులదేల్ప

చాసలలో మొదటి | స్థానమ్మనాదేర ॥బ॥

చ. అన్యతమునాడగా సలుపు సర్థమునేనియు వీడజేయు నీ
చునిని మహాత్ముడంచు కడుచోద్యముగాబలికించు స్వీయకాం
తనువిడజేయు గోచియునుచాల్చి చరింపగజేయు దేహమా
దున తరుగైన నొప్పు శోషకా నుసురైతతీపి యె.

క. కట్టగనిచ్చిన నరుడా

బట్టలగొనిమరుగుజేరి భయమున నవితా

గట్టుకొని బెడటిచూచుచు

బట్టె రాక్షసినివిడువవలెనని దారిన్.

మ ం జ రి.

అంత నాజాడతెలిసి రాక్షసియు | నాతనిచెవులంబట్టి
యెంతమోసకాడవుర యింకనెం | దేగెదవని నిలబెట్టి
పెండ్లియాడెదవ! లేగాయని యు | న్నివ్వచ్చునాపెగాంచి
పండ్లుపటపటంగొరుక న్నెట్టి | ప్పడతింగలయుదునెంచి
యనుకొనుచు దానిగనియనెన్నిట | నపుడు నిట్టూర్పువిడిచి
నినుపెండ్లాడుటదెట్లు పెద్దదా | నివి సూత్రంబునుముడిచి॥

తే. వయసుముదిరినదని భయపడెదవేమో

వినుము తెలిపెద ముఖ్యమావిధమొకండు

చానలందు పెద్దదియు మాంసమున నెముక

కల్లునకొమ్మడి మేటియైగొలుసుమ్మి.

సీ. నాకంతమున్ జేతనందుకోలేనిచో

వంగెగ న్నీకందువరకుబ్రీయుడ

నాయంతకార్నల్పు నీయందులేకున్న

రంగువేసెదనులేరా! సఖుండ

నాకోరలే ముద్దుగకునడ్డమైనచో

వెన్నుమద్దాడరా చిన్నిమగడ

నామేను కాళింత

డక్కాడ

తే. కానిచోనిన్నుమింగెద గనుమటనిన
భీతునందాని గాంధర్వవిధిగ్రహించి
కుడితిలోబడ్డయెలుకట్లు కొట్టుకొంచు
నుండె వానిచేతంజిక్కి పాండుసుతుడు.

ఆ. ఇతని గోడుచూడ నిట్లులనుండగా
నింటధర్మజుండు నేడ్చుచుండె
మచ్చజల్లినట్లు మాయమైపోయిన
గారడీడు మరలగానరామి.

సీ. ఇదిగో? చెట్టెక్కడ నీక్షింపుడని మాయ
మైపోయి రాడేల మాంత్రీకుండు
పాములే దాతనిసామానులునులేవు
మూర్ఖమునింగె భీముండు నరుడు
గానరాడయ్యె నాకర్మంబదెట్టిదో
యీమాయగారడీ డేలవచ్చె?
కష్టంబులన్నియుం గడతేరినంతనే
మాధవుండూరి రీమండమతులు

తే. ఏమికాసున్నదో ముందికేమిగతియొ
దైవగతులను నెవ్వరితరము తెలియ
దక్కుదురొ లేదొ నాతమ్ములక్కటకట
యనుచుజింతించె ధర్మరా జనదవోలె.

భూపాల—త్రీపుట.

ప॥ తమ్ములారా మీరుచన । నేదారికలదిక నాకుజూడగ

అ॥ నమ్మియుంటిని మీరుకాక నాకులోపేమనుచు నిప్పటికరకు

మి! ఇమ్మహిలోమీనంటిబలులి | కెందున్నారయ్యావెదకిన
 మిమ్ముజంపనేకర్మమొ యిది! మృత్యువువలెనచ్చెన్ మాయంజేసె||త
 చ|| మీరరొకనాడైన నానుడి | నేరికిందరమానె మీవలె
 ధీరులై కష్టములబొందుచు | తెల్పుపెద్దలమాటవినగా
 మి|| వారిజారిమాళిందాకగ | బ్రహ్మకునేనిందరమానే
 ధీరుడైన దుర్యోధను గడ | తేర్చునెవడు భీమా! నీవేతక్క |త
 సీ. మమ్మందరను నగ్గిమంటలోపలినుండి

తెచ్చి కాచినయట్టి ధీరుడెవడు

పాశుపతాస్త్రం పుభాగ్యంబునంది స

త్కిర్తిగాంచినయట్టి మూర్తియెవడు

వీరోగ్నిడై శత్రువీరురక్తంబుచే

ముదితవీడినగురుల్ ముడిచె నెవడు

దోగ్రాభీష్మాది యోధులనెల్ల చెండాడి

ప్రతిభనందినయట్టి ప్రాజ్ఞుడెవడు

తే. వీరలిద్దఱె కా మహావీరులగుచు

ఘనబలాధ్యుల శత్రుల దునిమిన్దైచి

రాజ్యసర్వస్వమును నాపరంబుచేసి

రట్టివారినివిడిచి నే నెట్టులుందు.

కళ్యాణి—మిశ్రగతి.

ప|| జగన్నాటకసూత్రధారి | చంద్రమాళిహితా పరాత్పర||

అ|| నిగమవేద్య మహాత్మ | కుష్టులు నిదచేసినతస్పగావుము ||జ||

మి|| సుశుణాకరరక్షక నీవేస్తులు | భక్తులు మాయలనెలుగరు

సగుణుండవు నిర్గుణుడవు నో | సామీ నిన్నెరుగనిబాలురు ||జ||

కం. అని భక్తికృష్ణులగుచుచు

దనతమ్మునిగాచుచుండె దానరునుడున్

బెనుభూతముతో గాపుర

మునుజేయుచు నెట్లదాని పొందాచునుండెన్.

మ. సరసంబాడెడుస్ట్రీ పత్నిగని నిస్సారంబుగాదోచుటన్

సరసంబాడక దానుమిన్నకొన నేనందంబుగాలేనురా?

గరువంబందెదనందకాడం ననిగుంకా! యన్నదానిన్భయా

తురుడై పొందుచు గాంచెనల్వరిని సద్యోగర్భజాతంబుగన్.

కం. పిల్లలగుడ్డలనుతుగుము

పిల్లలనెత్తుకొను మంచు బీడించెడు న

య్యిల్లాలికతడు వడగుచు

నిల్లాలటులుండె దానియింటున్నరుడున్

బేహాగు—చతురశ్ర.

ప॥ గాబానాకు పప్పులెత్తయ్యా | జోయోయిపోట్టి॥

అ॥ దోబూసులాలినాక తొక్కుయుచి | లెక్కలుంది ॥బా॥

చ॥ మాపితికి నాకొక్క | మంచికతతెచ్చిలి

యీపుగోకాలినాకు | యెంతికిలుదువ్వాలి ॥బా॥

2॥ నన్నుబుజమ్మిదయెత్తు | కెన్నిలిగుప్పదాలి

మన్నంతచెచ్చినాకు | మంచిల్లుగత్తియ్యాలి ॥బా॥

తే. అంత గొన్నాళ్లుకాపురమచటచేసి

చెప్పగారానిపనులను చేసిచేసి

విసిగి వేసారి యింటికివెళ్లనెంచి

తలచె నొక్కనాడ్కిల గనమనమున,

సీ. రాజులెల్లరును పరాకం చనెడునాకు

గుట్టలగుడ్డల గుంజవలసె

నాడువాండ్రెవ్వరున్ జూడరాకే నాకు

సత్తులు డిక్కిది సన్నుచావగొట్టు

శంకరున్ మెప్పించి జయముహందిననేను

దీసిజూచినభయం బూసవలసె

వేలకొలంది నేవి శృంగనులుసన్న

నేనుపిల్లల సేవ నెరిపవలసె

తే. కటకలా! ఎంతలోమా రె కాలమహిమ

కృష్ణుడున్న సలుపు నుపకృతినాకు

మరచినాడ మాబాసనుకరికులాడి

నట్టిపాపంబ మమ్ములసిట్టలడచె.

సీ. ఘనమత్స్యమై సోమకాసురుజెండాడి

వేదంబులందెచ్చి విధికినిచ్చె

కూర్మమై దేవతాకోటిని రక్షింప

తనమూపుపైన మందరముమోసె

యజ్ఞవరాహమై యతిబలుండగుహార

త్యాగసుజంపి సౌఖ్యంబుసలిపె

క్షీతితలంబున సరిసింహానూపుడయి

హేమకశిపుజంపి ప్రేమభక్తి

తే. డైనప్రహ్లాదుబోచె బలాధికుడగు

బలీని వామనుడై తొక్కె సరశురాము

ప్రయణచెరాజులను రాముడయ్యు కూర

రావణాదులజంపె మాబావగాడె.

మ: కరుణాలేశము లేక మాసతికి కోకల్ రచ్చలో కారవుల్
పెరుకన్ బియ్యము బుక్కుకాకులటు లష్టేమియనం జాలకే
మురకుండన్ దయచేసి వస్త్రముల దా బోచెన్ మదీయాపుడై
పరమేశుండు గృహమయుం డతనినే పాపాత్ముండనై తిట్టితిన్.

ఉ. లోకులలోటులన్ని తనలోటులుగా మదినెంచి సర్వదా
లోకులగాచి భక్తులకు లోనయింసేన లొనర్చుచుండు నా
గోకులబాలు నేమరిన కూళలు నారకమందకుందురే
శ్రీకరుపాదపూజనము సేయని మానవజన్మజన్మమే.

మంజరి

మాబావను దూరిన పాపం బిమ్మాడ్కి బాధించెగాన
నేబాములులేకుండ నతనిమదినెన్న గాచుతృటిలోన
అనుకొని శ్రీకృష్ణమదినిల్పి । దే హమును లోకమును మరచి
వినుతించే నిట్టులతిభక్తి తోడ । వెనుకసంగతికి వెరచి॥

బేహగ్ — త్ర్యశజాతి.

ప॥ నన్ను వేగబోవవయ్య । నందకుమారా కృష్ణయ్యా ॥న
అ॥ నిన్ను తూలనాడినాను । నిర్మలాత్ముడనుగాను ॥న
మి॥ వెన్నుడనీమహిమ తెలియ । కెన్నోదూరితిని గనుక
కన్నబిడ్డయని బోవుము । కల్లె బుద్ధినాకు నేడు॥న॥
చ॥ నీమహాత్వమెరిగి నేను । నిన్ను మరచిపోయినాను
కామజనకయింతలోనె కష్టపెట్ట న్యాయమౌనె ॥న॥
మి॥ నీమృదుపాదములు నమ్మి । నేగొల్చెద మరచిపోమ్మి
ఈమందుని తప్పుంగృహ నేలు । కనికరంబుదోప ॥న॥

మంజరి

అనిభక్తి జగన్నాథుడై న రా । ధామనోహరుని గొల్వ
నికి మున్నుదోడ్కొనిపోయిన య । శ్వము వేగవచ్చినిల్వ

నంతనాపార్థు డద్దానినెక్కి | యరుగుచుం పెంపుందొరగె
కాంత వచ్చునేమో యని యెడుకం | గారున నశ్వంబరిగె॥

ఆ. అతఁడు నింటికేగునప్పటికి గుక్మి
ణీసహితుఁడ యగుచు నీలదేహు
డరుగుదెంచి బావ! అర్జునా! నీరాక
ఎచటనుండి చెప్పు మేను విందు.

తే. గీ. అనిన హరికి గతముచెప్ప ననుషగునని
బావ! కాళహస్తియు గంచి పండరిపురి
తిరుపతియును శ్రీశైలంబు మరియుగాసి
మొదలయిన క్షేత్రముల్ జూడబోయినాడ
మంజరి

అనిన శ్రీకృష్ణు డాత్మలో నితని | కణగ లేదు గర్వంబు
కనుపరచెద వీని సమాచారం | బనుకొనినఁ యాక్షణంబు
నల్వరపిల్లల చంకవై చుకొని | నరునిముద్దులపడంతి
నల్వతరమె నిన్నింక గావనని | నరునిబట్టె నాయంతి
పెండ్లియాడి నన్నంగనిన యీ | పిల్లలను విడిచిరానో
పెండికొడక! మనసెట్లువచ్చె నీ | పెండ్లామును నేగానో॥

ఆ. అనుచు చేయిబట్టి యదలించి లాగుచు
మొట్టబోవ కృష్ణమూర్తి యాపి
తీర్థయాత్రలెల్ల తిరిగివచ్చినఁటి
వీపెయెవరు? పిల్లలెవరు చెప్పుమ.

కం. చాలరు కాబోలును భా

ర్యా లీమాయప్పనొకతె బరిణయమై నీ
వీలీల మర్మముంచెదు
చాలునులే తెలిసె నింకసంగతు లెల్లన్.

సీ. అన్నగా రీవలదన్న లెక్కెంపక

• నీకుమాచెల్లెల నిచ్చినాను
మా యన్నకూతురున్ మాయలెన్నో చేసి
కడకు నీకొడుకు కీగల్గినాను
హనుమంతునకు సేవలొనరింతు పీవసి
కూర్మంబునై బాధకోర్చినాను
ఒక్కనికొక లెక్కెంప కున్నట్టివాడనై
సారథ్యమున్ నీకు సలిపినాను

తే. చెప్పరాని మర్మంబులన్ జెప్పినాను
చేయరాని నొకరి నీకు చేసినాను
చెప్పుదువని నీగాక ప్రశ్నించినాను
నాకు నీ వబద్ధముఁజెప్ప న్యాయముగనె

చ. బలుడవు పాండుపుత్రుఁడవు భాగ్యముపెక్కు గగలువాడవు
బలుడగు భీముతమ్ముడవు పాశుపతాస్త్రము గొన్నవాడవు
ఖలులగు కాలకేయులను కౌరవవీరుల దున్నినాఁడవు
బలముగలట్టి యీవనిత భతకవు నాకొంటెల్పు దల్పుడొ.

ఆ. అనిన సిగ్గునంది యారుక్మిణీనాథు
పదములంటి మొక్కి బాపి నీదు
మాయగాక వేరు మాయగాదిద్ది యం
చనఁగ నచటి కతని యన్నవచ్చి.

తే. గీ. భక్తి నిర్వరుంబ్రాధ్రింప నచ్చినట్టి
రాక్షసినిహరి పొమ్మని రయముమీర
భీము బ్రతికింప దానును విని గతమును
సిగ్గుపడి కృష్ణమూర్తితో చెప్పెనిట్లు.

✓ నీ. ఖలుజరాసంధు నేభుండింపలేకున్న

నీవెకా చెప్పితి వావిధమును
లక్కయింటను స్మృతిదక్కియన్నప్పుడు
నీవెకా చెప్పితి వావిధమును
దుర్యోధనునియొక్క తొడనుగొట్టు మటంచు
నీవెకా చెప్పితి వావిధమును
దుశ్శాసనుం శిట్లుత్పల్లు భీమాయని
నీవెకా చెప్పితివావిధమును

తే. గీ. కండకొవ్వెనజ్జేసి నిన్గారులాడ
నన్నరక్షింపునున చిరునవ్వునవి
కారణాంతరప్రాప్త వికారమేని
సూరిజనులనుజేర సకారమాను.

తో హ ర.

అన వేడిరికృష్ణునీచరిత మెవ । రై ననుభ క్తితోడ
వినిన వారిపాపములుబోము । కోరినభాగ్యములుగూడ

కన్నడ—మిశ్రజాతి.

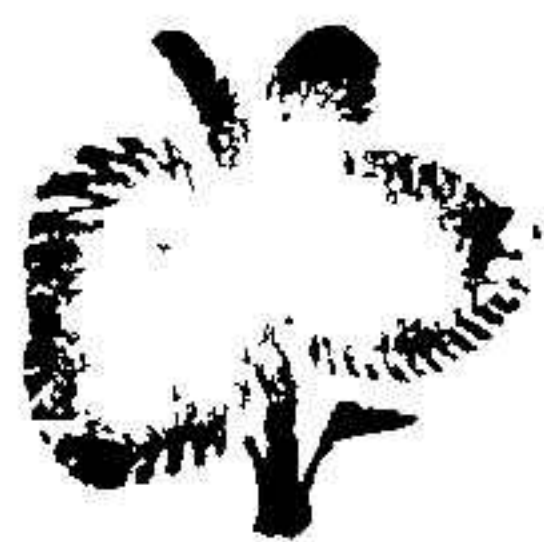
ప॥ నీరజదళనయన నీనుహత్వంబెన్న । నీలకంఠుని
తరమా? రమాగమణ ॥నీ॥

అ॥ సూరిజనములునిగ్గుల జూడంగోరియే కాదే
భూరితపములుజేతురు ముక్తికింబోవ ॥నీ॥

చ॥ దేవుండవీవు । మానెన్నజూచుటచేత
దేవరమాకార్యముల్ । దివ్యములయ్యె

2॥ మావరుడవుగాన మహదైశ్వర్యుడవీవు
 మరదులమయ్యు నీమానునెఱుగమైతిమి ॥నీ॥
 మంగళమిదికొని మాయీచరితమువిన్న
 యింగితజులగావు । మెల్లవేళలయందు
 బాలుడయ్యును నీదుపదముల నమ్మిన
 బాలబ్రహ్మనంద వరదుడవై నట్టి
 ॥నీరజదళనయన॥

భీమార్జున గర్వభంగము
 సంపూర్ణము.

శ్రీ బాలబ్రహ్మనందదాసు గారి చే

రచియింపబడిన గ్రంథములు

శ్రీరామకథాలహరి బాలకాండము మూడుభాగములు

హరికథ వెల 0—8—0

శ్రీరామకథాలహరి అయోధ్యాకాండము

మూడుభాగములు 0—8—0

హరికథావిధానము - నిఘంటువు

0—3—0

విచిత్రకథానక్షత్రమాల - చిత్రకథలు

0—4—0

శ్రీసత్యనారాయణచరిత్రము - హరికథ

0—6—0

బాలబ్రహ్మనందరత్నములు - చాటుపద్యములు

0—2—0

శ్రీకృష్ణగురుచరిత్రము - హరికథానూపము

0—8—0

త్వరలో అచ్చు కానున్నవి

భక్తనందనారు - హరికథ

శ్రీశివచరిత్రము - హరికథ

పోషేజివేరు, వలయువారు :—

బ్ర॥ కొమ్మూరి బాలబ్రహ్మనందముగారు .

మొరకవీధి, రాజమండ్రి.

మనసు ఫౌండేషన్ పుస్తకాల పరిశీలనావట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	TPLA126B131
పుస్తకం పేరు	భీమార్జునగర్వభంగము
తారీఖు	30/10/24
ముందు అట్ట	No
వెనుక అట్ట	No
మొత్తం పేజీలు	33
పెద్ద సైజు పేజీలు	No
ఖాళీ పేజీలు	2
లేని పేజీలు	No
తయారు చేసినవది	P. Jayamma
పేజీలు విడదీసినవది	P. Jayamma
స్కాన్ చేసినవది	C. Kamya
పరీక్ష చేసినవది	ROHITH
పేజీలు సరిచూసినవది	
బైండింగు చేసినవది	
ప్యాకింగు చేసినవది	
పరిస్థితి	Good